

БРОЈ 10 ВЕЛТА

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарња се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
ИРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке изплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Гласилу уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

РУСКИ ДОГАЂАЈИ

Париз, 18 нов. — Шти Паризијенк има вест из Петрограда, да се налазимо под диктатуром Лењина и Троцкога. Од њих се одвојила једна веома јака фракција максималиста и скоро половина народних комесара. Чим је установљена нова власт, одмах се очигледно показала намера Лењина и Троцкога да раде независно ни од кога. Нису учествовали у преговорима са осталим социјалистичким странкама и аутократски су публиковали декрете од највеће важности, којим су уносили хаос у политички и социјални живот Русије.

Дошли су до неспоразума са већим делом своје странке у питању о слободи штампе. Лењин и Троцки одлучно су били против ове слободе тврдећи, да се не сме дозволити опозиционој штампи да труже јавно мњење. Њихови разлози били су потпуно аутократски. Троцки је захтевао да се конфискују типографије и сва хартија буржоаских листова у корист максималиста. Лењин је додао, да ће декретом наредити насилно оглашавање у максималистичким новинама.

У овим питањима дошло је до неспоразума и крајња левица револуционарне социјалистичке странке иступила је из извршног одбора. Тако исто дали су оставке и народни комесари: Ногин, за индустрију и трговину; Риков, за унутрашње ствари; Милутин, за земљорадњу; Теодоровић, за снабдевање и Ољаников за рад. Они су тражили од владе да се створи социјалистички блок. Тако су Лењин и Троцки остали потпуно изоловани.

Максималистичка влада одредила је за сваку особу по 150 грама леба дневно, по 100 грама меса недељно и по 1 јаје и 200 грама масла месечно. Нема ни пиринча ни теста.

»Агенција Информацион« јављају из Штокхолма: дознаје се из најмеродавнијих круго-

ва, да више руских генералних штабова на фронту, захтевају, да се створи блок свих озбиљних демократских странака. Максималистички одбор сваког дана прима депеше, у којима се протестује што једна странка узима сву власт у своје руке.

Максималци нису у стању да заведу ред ни у својим редовима.

Париз, 18. новембра. — Јављају из Петрограда, како се у Москви преврнуо аутомобил генерала Брусилова и како је генерал том приликом сломио ногу.

Максималистички лист «Правда» доноси да је између црвене и беле гарде отпочела борба у близини Выборга. Железничка веза између тога места и Петрограда прекинута је.

Париз, 18. нов. — Г. Маклаков, кога је Керенскова влада послала у Париз као свога амбасадора, изјавио је сараднику »Тана«, поводом последњих догађаја у Русији, да се Савет народних комесара, који је потписао проглас и наређење о отпочињању преговора за примирје, не може ни у ком случају сматрати за праву руску владу, јер му зато недостаје законски основ и признање земље. Он може да изврши разна насиља или чак и издају земље и подлост, за коју нам је данас пружио доказа, али он неће моћи да управља земљом пошто није способан за то, нити га ико признаје, нити му се, најзад, ико покорави.

Последње наређење максималистичких комесара није у ствари упућено народу, него неуким и необавештеним војницима, а у намери да се у њих изазове покрет против старешина и да се тако само створи анархија.

Њиме се сад много мање тежи закључењу примирја него што то на први поглед изгледа. То се јасно види по томе што је Лењин прибегао употреби бежичне телеграфије.

Тако издавање наредаба не може представљати акте праве и законите владе, већ је то непатриотско дело из-

дајица, које гледају само да што више искористе свој пролазан успех. Јучерашње саопштење и наредба петроградских максималиста само је једна епизода у борби што се води између болшеви-ка, који се за тренутак још успешно држе у обема главним варошима, и осталих живих снага руске земље. које су свесно опасносту што им прети и које траже и можда су већ нашле свој центар око кога ће се прикупити. Покрет болшевика изазвао је раздор, и његова моментална победа довешће до још јачег моралног расула и дезорганизиције материјалних средстава, чиме тај покрет припрема фатално своју сопствену пропаст и принуђава све здраве елементе у земљи да се услед све јачег раздора на северу, прикупе на југу Русије. То је отприлике главна линија, којом се развијају догађаји, који ће, надајмо се, довести убрзо до препорођаја у Русији.

Париз, 17. новембра. — Из Штокхолма јављају, како »Тиденде« сазнаје да су у Русији чинени покушаји за образовање демократске владе, у којој не би учествовао Лењин, али нису познати резултати тих покушаја.

Париз, 17. нов. — »Новаја Жазн« доноси, да ће Велеревски сигурно напустити положај министра маршле, пошто не може да се одржи на том месту.

Конзулат Сједињених Држава у Москви захтевао је од револуционарног Савета радничких и војничких делегата да се одмах предузму мере за заштиту живота и имовине страних држављана.

Париз, 18. нов. — Из Харпаранде јављају, да још није потврђена вест, да је велики кнез Никола стигао у Харков. Демантују се вести да је генерал Корнилов имао каквог удела у последњим догађајима. О Керенскоме шире се најсупротије вести; о њему је сигурно једино то, да прибира своје снаге.

Данашња ситуација изгледа овако: с једне стране максималистичка влада, без кохезије и увек у опасности, са нешто уплива у Москви и у Петрограду, а с друге стране генерал Каледин са својим Козацима господара целом јужном Русијом и прикупља велике снаге, које би, у најскорије време, могле потпуно изменити ситуацију.

Париз, 17 нов. — Јављају из Петрограда, да је јуче у целој вароши владао мир и да се рачуна са евентуалним одступањем Лењина и Троцкога са власти, како би нови извршни одбор Главнога Савета радничких и војничких делегата добио пуну слободу акције и како би могао извести организацију земаљских власти.

Јуче је ухапшена Керенскога жена. Услед откривања завере, због које је затворен Пуришкевић, извршена су нова апшења, нарочито међу члановима руске аристократије.

Париз, 17 нов. — »Матену« јављају из Вашингтона, према вестима што их је примила америчка влада, да је Петроград остављен на милост и немилост Каледину, пошто од њега зависи снабдевање вароши храном.

Амерички конзул из Тифлиса извештава, да се Калединове трупе приближују Воронежу.

Париз, 17 нов. — »Делли Мелу« јављају из Њујорка, да је Председник Вилсон одлучио да забрани сваки извоз трговачке робе у Русију, догод болшевици господаре Петроградом. То обустављање даљег одашињања робе биће само привремено, и наставиће се чим се у Русији вапостави стална влада.

Париз, 17. нов. — Руска максималистичка влада објавила је једно радиографско саопштење, из кога се не види коме је упућено. У њему се вели, како је дужност савета радничких и војничких делегата да одмах предложи зараћеним странама закључење примирја.

Овај су радиограм потписали Лењин, Урханов, Троцки, Круленко и Брусило.

Поводом тога саопштења галта нагласити, да француска влада има сигурних доказа, да је

Немачка слала своје шпијунске мисије непосредно са моме Лењину.

Лондон, 18. нов. — Јављају из Петрограда: Максималистички комесар Мењински, у пратњи пуковника Муравјева, команданта петроградског гарнизона, дошао је с војском у Државну Банку и затражио, да му се у року од десет минута преда десет милиона рубаља, запретивши, да ће сваки онај, који му се буде противио, бити сматран издајом отаџбине.

Одбор и директора банке, којима се придружише делегати општинског одбора и савета селјака, без обзира на последице, једногласно одбише овај захтев.

После десет минута поново је настало преговарање са Мењинским и Муравјевом и утврђено се, да они нису имали никаквог овлашћења за тај чин од стране Савета максималистичких комесара.

Лондон, 17. нов. — Према једној дописи из Вашингтона, амерички посланик у Петрограду известио је своју владу да је позвао америчке грађане да напусте Петроград. Цео дипломатски кор остаће на својем месту.

Вести, које стижу из Русије у Лондон, веома су неодређене и лаконске. Према вестима енглеског посланика Букана, ситуација је у Петрограду стационарна. Ништа се не зна о догађајима у провинцији, јер је веома тешко доћи до веродостојних извештаја.

Лондон, 18. нов. — Типографи и радници у фабрикама хартије у Петрограду одлучили су да објаве штрајк, ако не дође до споразума између социјалистичких странака и ако се не укину мере предузете против штампе.

Максималисте су уапсиле свог великог противника Бурцева, познатог револуционара. Ових дана он је прославио 35-о годишњицу од свога првог хапшења због револуционарног рада.

СТАРА ВАРОШ ГАЗА

Газа поред Средоземног Мора и Бар ес Себа, која лежи источније, две су најјужније вароши у Палестини. Оне готово ограничавају пустињу Арабије и Јудеје.

Газа је била од увек центар караванског саобраћаја. Овај њен извирни положај био је узрок њеном богатству као и њеном сукуесивном пропадању.

Њу су звали Филстејди, Израелићани, Асирци, Вавилонци, Персијанци, Грци под Александром, Римљани, Византинци, Араби. Када су Крсташи дошли у ове предделе нашли су Газу у рушевини. Бодоал II подигао је тврђаву. Саладин је опљачкао варош али је замак заузео тек 1187. Бонапарта је освојио Газу 1799.

За време крсташких ратова водила су из Газе у Каиро три друма, која су још тада брижљиво испитана.

Ова су испитивана врло занимљива. У једнима се говори искључиво о даљини између појединих тачака. У другима се већ налазе подробенји подаци о природи земљишта, о бунарима, каквоји вода, пашњацима и т. д. Једном речју све што може користити једној команди.

Модерна Газа, која има и сувише египатски изглед, јако је насељена. У њој живе махом Муслимани.

Варош је пуна интересантних мошеја: Цамија Ел Кебар, која је у 12 веку била црква Светог Јована; цамија Сајид Хахим, у којој се по предању налази гроб Хахима, деде Мохамедовог, који је умро у Газу.

И ако каравани данас не пролазе у великом броју, јер су трговачки путеви измењени, ипак је Газа задржала своју важност због свог положаја на капији Палестине и због својих подземних вода које служе за натапање оаза. Огромни вртови засађени маслином смоквама и палимама богати су и живописни. Путник који, долазећи из паклене пустиње, ступа у њих мисли да улази у рај. Богата житом, Газа извози пшенице и јечма скоро за осам милиона франка. Да не говоримо о приходима које доноси маслина. У њу долазе Бедуини из целе те области за намирнице. У Гази су они први пут сазнали да су Турци, благодарећи храброј енглеској војсци, изгубили право да тлаче и даље Арабљане.

У Гази, као и у Багдаду, у дубини пустиња, око логских ватри с вечери, подизале се само један бескрајан узвяху тење ка Алаху, молитва захвалности, тражећи од њега благослов за своје спасицеље.

АМЕРИЧКА ПОМОЋ

Париз, 18 нов.

Командант америчке војске у Француској генерал Першинг изјавио је америчким новинарима, да трупе и ратни материјал пристижу сваки дан у све већој мери, према плановима који су израђени од америчких и француских инжењера.

Главни комесар Француске у Америци Тардие, коме је Клемансо био понудио портфељ Министра блокаде, и који је то одбио претпоставивши портфељу својој благотворној рад у Вашингтону, приспео је у Француску, да присуствује сасстанку америчке мисије са француском владом и овом приликом је говорио о резултатима постигнутим у Америци.

Француска је за ову годину примила од Америке шест и по милијарди франка са четири и по одсто интереса. Сем тога Америка је издала 300 локомотива, 2.000 километра железничке пруге и 5.000 справа за жељезнице. И 680

локомотива опремљених за америчку војску олакшаће рад француских жељезница. За Французе је обезбеђено 100 хиљада тона челика месечно. Стање транспорта из Америке у Француску биће у велико побољшано; још пре децембра то најмање се увећати за 30 одсто, а до јула 1918. за 50 одсто.

Четири стотине француских официра налазе се у Америци ради обуке америчке војске, која броји већ милион људи и већ су се предузеле све мере да се повећа на 3 милиона.

НАЈВЕЋИ ЗЛОЧИН

Париз, 18 нов.

Један велики шпански лист, „Америка Латина“, доноси једну анкету о томе: који је највећи злочин у овоме рату? Питања су била упућена најзначајнијим личностима Споразума и, све неколико одговора:

Маршал Френч је одговорио: „Немци су, за време овога рата, починили масу злочина који су противни лојалном вођењу рата. Алл, по моме мишљењу, њихов је највећи злочин торпиљање болничких бродова.“

Огист Роден, највећи вајар, одговорио је: „Тешко је одредити које је највећи злочин ових варвара. Али, ако би навео један који је најтежи за моје француско срце, то је Велики Злочин Ремса, страшно рушење ове катедрале. То светлишће Уметности и Историје два пута је данас свето, јер је оно добило и светлост мучеништва.“

КРАЈ КОЛОНИЈА

Лондон, 18. нов.

Један коминике са афричког фронта јавља да су британске трупе довршиле свој рад у немачкој источној Африци. Немачки командант генерал Леховфорбек притешњен је према непријатељској граници, губећи у бегству људе и напуштајући намирнице.

Сва непријатељска снага предала се без услова. Укупан број заробљеника за време последњих операција у Источној Африци износи 6800 људи.

„СУМЊИВИ“

Женева, 18. нов.

У аустроугарској војсци има официра и војника који не уживају поверење Немаца ни Мађара. То су у главном Југословени, Чеси, Рутени, Румуни и Италијани. Они су у Аустроугарској обележени као „сумњиви политички људи“.

После фамозне амнестије цара Карла, велики број политичких криваца, апсеника, интернираних грађана и граничара послат је на

фронт; они су само увећали број подозривих. Да би их старешине могли распознати ударен им је жиг на одело.

Министар Народне Одбране издао је наредбу која се односи на ову категорију грађана, позивајући све војне власти да пошаљу спискове свих сумњивих лица, како би се повела истрага против њих.

Али најзанимљивије је да је исти министар наредио такође овим „сумњивим“ да сами траже истрагу у случају да војне власти заборава да то учине.

ПОЛОЖАЈ ШВАЈЦАРСКЕ

Берн, 18 нов.

Објављена је изјава Федералног Савета о неутралности Швајцарске. У изјави нема ништа ново. Утврђује се, у главним потезима, тешка економска ситуација и тешко снабдевање Швајцарске услед велике тешкоће у превозу лађама и услед ужасног покушљања транспортовања.

ПРОТИВ СТРАНАЦА

Берн, 18 нов.

Федерални Савет је издао наредбу о пограничној полицији и о надзору над странцима, и та је наредба већ ступила у важност.

Између осталог наређује се, да пасоши странаца морају имати визиу посланика или конзула швајцарског, у чијем је делокругу тај странац боравио.

Сваки странац мораће да оправда разлоге свог боравка у Швајцарској и да докаже, да је обезбеђен за живљење.

Општи надзор над границама као и надзор над странцима вршиће федерално одељење за правосудје.

САОПШТЕЊА

Симеон Андрејевић наредник пошта бр. 999 моли свакога, који шта зна о Александру Вујићу рез. капетану, да га о томе извести.

Тикомир Ж. Јеремић поднаредник, поште бр. 20 моли свакога, који зна где се налази Рафавло Јеремић да га о томе извести.

Аранђел Николић обвезник поште бр. 40, моли свакога који зна где се налази Јован Ђурђевић ђак-наредник, да га о томе извести.

Станоје В. Ковачевић наредник бр. п. 216 и Милан Ив. Милосављевић обвезник, бр. п. 24, позивају познанике, да су тек сада сазнали да је њихов пашеног Никола Т. Марковић трговац, из Блаца, умро 25. септембра пр. год. у Самли.

Маринко Стојановић чинов. из Београда, рез. наредник бр. п. 999. моли Српски Црвени Крст да га извести где се налазе његова деца Вукосава, Душан, Надежда и Михило, који су остали у дому Св. Јелене у манастиру Св. Роман.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Јутрос, после јаког бомбардовања, непријатељ је знатном снагом напао на широком фронту јужно од Камбреа, између Вандили и Кривкера на Курти. Мало после извршени су јаки напади и на наше положаје западно од Камбреа у близини Мевра и шуме Бурлон. Од Маниера до Мевра сви непријатељски напади су одбијени, после борбе од више сати, у којој су наша артилерија, пешадија и митраљеви нанели тешких губитака немачким пешачким масама.

Јужно од села Маниер, од околине Бонавиа до Валерс Гислена, непријатељ је успео да продере у наше положаје на разним тачкама, све до Викера и Гузокура. Ми смо против нападама повратили Викаер и одбацили непријатеља од Гузокура на исток од овог села. На другим местима непријатељ је задржан. Борбе трају и даље.

Фронт у Палестини. Генерал Алемби јавља да је од 14 новембра

непријатељ вршио демонстрације на целом фронту, који се простире око 5 миља северозападно од Јерусалима, не достижући наше положаје. Никакав озбиљнији напад није предузимао осим против наших положаја код Небиасамивила. Турско-немачка артилерија понова је почела гађати мошеју, у којој се, како предање прича, налази гроб пророка Самуила, коју поштују подједнако Хришћани, Мохамеданци и Јевреји. Мошеја је бомбардовањем разорена.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Артиљеријска борба, која је постала интензивна на целом фронту, нарочито је била жива у области Мелте, на висоравни Ајзага, и у долини средње и доње Пјаве.

У зони приморја један енглески монитор успешно је гађао и прекинуо један понтонски мост који је непријатељ покушао да намести код Пасареле. У ваздушној борби код Ајзага оборили смо један непријатељски аероплан.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ХАПРАНДА. — Још није познат крајњи резултат избора за Уставотворну Скупштину, али се зна да су у знатној већини испали против максималиста.

ПАЗИЗ. — Једним декретом установљен је у Француској Ратни Савет под председништвом председника Републике Поенкаре-а и са председником Министарског Савета и министром спољних послова, морине, наоружања и блокаде као члановима. Генералштабни шефови војске и морине имаће саветодавни глас. Државни подсекретар за рат, придодат на службу председништву министарства, вршиће функцију генералног секретара. — Савети ће водити ратну политику.

ЦИРИХ. — Федерални Савет у Швајцарској решио је да протера због шпијунске немачког социјалисту Менценберга, секретара удружења младих социјалиста.

САН ФРАНЦИСКО. — Отпочео је претрес против лица, која су оптужена да су изазивали буњу у Индији и у Сједињеним Државама. Пет је пуштено у слободу, јер је њихова невиност доказана. 37 је изведено пред суд.

ЖЕНЕВА. — Швајцарска полиција протерала је бившег бугарског посланика у Атини, Пасарова, који је у Берну био бугарски агенат за пропаганду. Полиција је открила да је он слао у Софију пуне сандуке обуће, одела и каучука под видом да шаље архиву бугарског посланства.

РИМ. — Норвешки посланик Шел прича да су намвривце у Норвешкој достигле баснословне цене.

ЦИРИХ. — Немачка влада тражила је од Рајхстага одобрење кредита од 15 милијарди марака.

ЛОНДОН. — Један телеграм из Амстердама јавља, да је на путини према Холандији један немачки торпиљер наишао на мину и потонуо за неколико минута. Осим два човека сва посада се подала. Торпиљер је из флотиле у Зебрицу.

ЛОНДОН. — Немачка је овластила свог главног команданта на руском фронту да може отпочети преговоре за закључење примирја са болшевицима у Русији.

ПАЗИЗ. — На место г. Жонара, министра блокаде, коме је оставка уважена, дошао је г. Лебрэн.

ПАЗИЗ. — Социјалисте су у Парламенту питали владу о њеним циљевима у рату. Клемансо је одговорио: Ми имамо један једини циљ: Победити.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трговачко Друштво
Улица Александра Великог
број 4, обавља све банкарске,
трговачке и транспортне послове.
Препоручује нашем свету,
да се користе услугама
ове новчане установе за све
своје послове. Врши на својој
благајни размену свих новчаних
монета по повољним дневним
курсевима. 4—10